

Nr 236.

Av herr **Lindhagen**, *angående utbildningstiden för värnpliktiga studenter m. fl.*

Under återopande av motiveringen till motionen nr 230 sid. 55 o. f. hemställes:

att riksdagen med anledning av propositionerna nr 20 och 21 om försvarsväsendets ordnande ville besluta, att längre utbildningstid för studenter och likställda icke vidare skall ifrågakomma.

Stockholm den 26 februari 1924.

Carl Lindhagen.

Billaga (till motionerna nr 232 och 233.)**Framställning avlämnad på motionärens begäran från Svenska Musikerförbundet.**

Med anledning av den synnerligen ofördelaktiga ställning armémusiken intager i Kungl. Maj:ts proposition nr 20 angående försvarsväsendets ordnande får svenska musikerförbundet anföra följande:

Genom de oerhörda minskningar i de olika kårernas numerär, som i propositionen föreslås, skulle dessas musikaliska prestationsförmåga återgå till samma förhållanden, som voro rådande under mitten av 1800-talet.

Det är ett allmänt erkänt faktum, att den svenska armémusiken varit så att säga vaggan för den alltmera uppblomstrande musikkulturen inom landet och det finnes väl numera knappt någon garnisonsort, där ej något orkesterföretag startats, låt vara i blygsam omfattning, och i vilket stommen utgöres av de på platser befintliga militärmusikerna. Den mission, dessa orkestrar fylla inom respektive orter kan ej nog kraftigt betonas och verka dessa särskilt som en motvikt mot de allt mera öfverhandtagande nöjen av förråande art, som bjudas allmänheten (mindervärdiga danstillställningar, boxningstävlingar o. d.).

Dessa ovannämnda orkesterföretag, som sträva efter, att för de bredare folklagren göra musikkulturens mästerverk, såväl klassiska som moderna, tillgängliga, skulle, om propositionens indragningsprinciper genomföras, tvingas att upphöra med sin stora musikkulturella uppgift. I detta sammanhang bör även framhållas, att militärmusikerna, vilka, som förut sagts, utgöra den bärande grundstommen i dessa orkesterföretag, med undantag av vid de tre statsunderstödda orkesterföretagen i Hälsingborg, Gävle och Norrköping, ej praktiskt taget erhålla någon extra ersättning för detta sitt uppoffrande och gagneliga arbete.

I den till propositionen bifogade reservationen av ministern för utrikesärenden, angående avvikande mening i avseende på armémusikens organisation, erkännes även, att armémusikerna sedan länge utgjort de huvudsakliga härdarna för orkestermusik i landets olika delar. De kompetensfordringar, som däruti föreslås för ernående av musiksergeantbeställning, äro dock allt för höga, ty erkännas måste, att det är att gå för långt härvidlag, om, för att nå nämnda befordran, skulle fordras, att utom specialutbildning å respektive instrument för militärkåren även fordras utbildning å ett stråkinstrument. Detta utrikesministerns förslag är grundat på Kungl. musikaliska akademins utlåtande, och det förefaller vara i hög grad inkonsekvent av musikpedagogiens målsmän att ställa sådana fordringar, då dessas erfarenhet härvidlag helt säkert måste vara den, att en specialutbildning för vare sig blåsare eller stråkare fordrar mångåriga intensiva studier under ledning av särskilt väl kvalificerade lärarekrafter å respektive instrument. Förslaget om att musiksergeanten även skulle vara skyldig att meddela *undervisning* å ett stråkinstrument får väl ej tagas på allvar. För att kunna utöva sådan pedagogisk verksamhet fordras särskilt höga kvalifikationer och det kan väl ej med fog begäras, att för ernående av en blygsam sergeantsbefattning sådana kva-

lifikationer skola ifrågasättas. Det torde under sådana förhållanden och med sådana villkor bliva svårt att finna personer, som för sådan befattnings erhållande vilja eller kunna tillägna sig sådana höga musikaliska meriter.

Musikkårernas tjänstgöringsförhållanden enligt reservationen torde för kårens medlemmar bliva olidliga, därest tjänstgöringsskyldighet skulle aligga dem inom varje å garnisonsorten förlagt regemente och skulle även regementena sinsemellan rivalisera om förfogandet över musikkåren. Därtill kommer även, att musikerna skulle äläggas att utan särskild ersättning medverka i orkesterföretag å respektive orter.

Oaktat alla dessa ovannämnda kompetensfordringar och tjänstgöringsförhållanden anses ej musiksergeanten vara värd att i likhet med truppunderofficieren kunna nå fanjunkares lön och pension.

Om armémusikkårerna skulle reduceras i den omfattning, som i propositionen enligt typ II—III föreslås, komma respektive kårer att bliva så små, att varje man därinom måste svara för var och en sin oundgängligen nödvändiga stämman och måste även varje man ständigt vara disponibel, om över huvud taget någon som helst musik skall kunna utföras. Därigenom är det helt uteslutet, att någon enda av personalen skulle kunna beredas tillfälle att vid Musikaliska akademien idka specialstudier å sitt blåsinstrument och än mindre bedriva studier för avläggande av militärmusikdirektörs-examen. En konsekvens härav skulle bliva, att de av staten underhållna lärarebefattningarna vid akademien måste indragas i brist på elever, ty dessa elevplatser rekryteras uteslutande från armémusikkårerna. Efter några års förlopp skulle sålunda den för konsertorkestrarna synnerligen viktiga blåsargruppen ej kunna rekryteras med inhemska musiker.

Den rent militära utbildning, musikpersonalen under de första tjänstgöringsåren måste genomgå, kommer att med avseende på musiktjänsten och med hänsyn till den fåtaliga personalen vålla stora svårigheter, då det är absolut nödvändigt att hava all personal tillgänglig för de repetitioner och enskilda lektioner, som, i för lekmanen oanad utsträckning, måste föregå varje tjänstgöringstimme då musikkåren utför musik.

Den musikpersonal, som enligt de nya staterna blivit övertalig, skall enligt propositionen överföras till övergångsstat. Härvid skiljes på personal, anställd medelst konstitutiorial eller fullmakt samt sådan, som är anställd medelst kontrakt. För denna senare kategori anses i stort sett ej några särskilda vederlag behöva utgå. Bland dessa senare förefinnas inom manskapsbeställningarna många med sergeants grad, vilka hava ända upp till en 20-årig tjänstetid bakom sig. En stor del av dessa bliva övertaliga å de nya staterna och sakna sålunda möjlighet att erhålla musiksergeants beställning på stat. Även för dem, som kunna beredas möjlighet att kvarstå i respektive beställningar, bliver det i de flesta fall omöjligt att nå musiksergeantsbeställning, innan de falla för åldersgränsen. De flesta av dessa befattningshavare hava ju beräknat att så småningom nå musiksergeantsbeställning på stat, varför rättvisa och billighet tala för, att i övergångsstaten de äldre av nämnda personalgrupp likställas med gruppen »musiksergeanter».

Musiksergeanternas rättmätiga ställning i löne- och pensionshänseende är ej tillgodosedd i propositionen. Visserligen omnämnes däruti, att möjlighet borde beredas musiksergeant, att vid 60 års ålder kunna erhålla

musikfanjunkarnas pensionsförmåner. De krav, som genom Svenska musikunderofficerarnas riksförbund framförts, att varje musikunderofficer erhöle möjlighet att före avskedstagandet i likhet med truppunderofficerarna nå fanjunkares grad och därigenom komma i åtnjutande av med ifrågavarande grad förenade pensionsförmåner, hava ej beaktats.

Att truppunderofficeren i sin egenskap av kompani- (skvadrons- och batteri-) adjutant har avsevärt större arbetsbörda och ansvar är felaktigt, ty musikunderofficers ansvar måste mätas efter andra grunder, som ej få anses mindre krävande.

Vad civilianställning vid inträde i pensionsåldern beträffar, utfaller jämförelsen otvivelaktigt, i motsats till propositionens påstående, till musikunderofficers nackdel. Ny anställning av en musiker, som nått 50 års åldern, förekommer praktiskt taget aldrig.

De i propositionen omnämnda biförtjänsterna för musikunderofficerarna äro i stort sett obefintliga inom de flesta garnisonsorter och om eventuellt sådana skulle tagas med vid beräknaudet av löneförmånerna, så borde ju staten vara skyldig att garantera en viss dylik inkomst.

Armémusikens allmänt erkända, stora kulturella betydelse skulle genom de stora indragningar, som i propositionen föreslås, helt nedbrytas, och föreslås därför, att musikkårerna bibehållas vid i stort sett nuvarande numerärer samt att de anslag, som härför erfordras, utöver å 4:de huvudtiteln upptagna, uppföras å 8:de huvudtiteln.

**Förteckning över innehållet i motionerna nr 230—236 första kammaren
1924 om krigsväsendets avrustning.**

	Sid
Ett ord för dagen	1
<i>Nationalkrigen och folkhatet</i>	2
Farorna	2
Nationaliteternas frigörelse	3
Världskrigets vinnningar	5
"Den ryska faran"	6
Finland	9
Andra grannländer	11
"Den gula faran" m. m. eller Asiens uppvaknande	13
<i>Inbördeskrigen och klasshatet</i>	14
Återblick	14
Bolsjevikfruktan	15
Klassernas beväpning	16
Vapnens kulturgärning	18
Bortom vapnen	19
<i>Neutralitetsförsvaret</i>	20
Tvångsföreställningar och verkligheten	20
Är en härordning önskelig mot neutralitetskränkning genom invasion för genamtåg?	21
Neutralitetsförsvaret en skyddande förklädnad	23
Erfarenheter från 1855, 1864 och 1905	24
Erfarenheter från världskriget	26
Den första skräcken	26
Den fingerade fruktan för neutralitetskränkning (slöseriet)	26
Skräck för socialdemokratiska valmöten (upphävande av valfriheten)	28
"Den modiga uppslutningen vid Tysklands sida" (krigsaktivismen)	31
Skräcken för fredsaktivismen (förräderimålet)	32
En ny förskräckelse	33
Sammanfattning	34
<i>Förpliktelserna till nationernas förbund</i>	35
<i>Den allmänna värnplikten</i>	36
Skuggsidor	36
Förbisedda bördor	37
Sjukdomar	37
Förlust av utkomst	38
Samvetstväng	40
Allmänna erinringar	42
Yrkande	61
<i>Avrustningen</i>	43
Slutsatser	43

	Sid.
Härordningen en stor försörjningsanstalt	43
De övre tiotusenden	44
Kommuner	45
De anställda	45
Yrkande	65
Nordisk avrustning	45
<i>Nybildningar</i>	49
En folkligt organiserad ordningsmakt	49
Militärmusikens bibehållande och omvandling	50
Yrkanden	62, 63
Civil värnplikt	52
<i>Världsorganisation av freden</i>	52
En ny beslutsamhet nödig	52
Revision av akten om nationernas förbund och av samverkan mellan riksdag och regering m. m.	53
<i>Provisorium</i>	54
Nedskärning av övningstid och organisation	54
Kategoriklyvningar	55
Studenternas övningstid	55
Yrkande	66
Fästningen Bodens nedläggande	56
Yrkanden	64, 65
Flottan och flygvapnet (maskinarmén)	57
<i>Folkmeningens hörande</i>	57
Situationen	57
Nyvalen till andra kammaren	58
Folkomröstning	58
<i>Huvudmotionens yrkanden</i>	59
<i>Bilaga: Inläga från Svenska Musikertförbundet</i>	67